

Medlem af Inatsisartut
Andreas Uldum
Demokraterne

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 2011-44 Ordblinde

28. feb 2011
Sagsnr. 2011-044291
Dok. Nr. 572650

Naalakkersuisut takker for dine spørgsmål om elever med skrive- og læsevanskeligheder.

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Fax: +299 32 20 73
Email: kiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Indledning

Al forskning viser, at det er i de første år i skolen, eleverne skal "knække koden". Det vil sige, at eleverne gerne skal være i gang med at læse i løbet af 2. klasse. Derfor skal den kommunale folkeskole gøre en indsats for at lære ALLE elever at læse i løbet af 2. klasse. Kommer eleverne ikke i gang, skal skolen og lærerne gøre en helt særlig indsats for de, som ikke lykkes. Undervisningen må tilrettelægges struktureret og meget detaljeret. I dette arbejde er skolens indsats, herunder koordinator for specialundervisning / begynderundervisning og skoleinspektør centrale og vigtige personer.

Desuden bør skolen hvert halve år undersøge elevernes læsestandpunkt ved hjælp af diagnostiserende læseprøver. I november og maj måned undersøges elevernes læsefærdighed på 2., 3., 4. og 5. klassetrin og resultaterne skal danne baggrund for den videre undervisning i klassen.

Det er den koordinerende lærer for special- / begynderundervisning, som kan stå for arbejdet. Vedkommende kan i samarbejde med grønlandsk-lærerne sørge for prøvetagning, ligesom hun i samarbejde med lærerne retter prøverne og til sidst på baggrund af resultatet vejleder læreren om, hvordan undervisningen skal lægges til rette, så alle elever kommer videre med deres læseudvikling. PPR kan medvirke ved at rådgive og vejlede.

Resultaterne viser ofte, at nogle elever ikke har fået det forventede udbytte af undervisningen. For de elever skal der tilrettelægges en helt særlig undervisning, så de kan komme i gang med eller videre i deres læseudvikling.

I folkeskolen bruges mange ressourcer på at undervise enkelt-elever individuelt eller på hold. Eleverne undervises væk fra hjem-klassen, mens hjemklassen undervises i det pågældende fag. Eleverne får få timers ekstra undervisning om ugen i de fag, de har vanskeligheder, fx 2, 3 eller 4 timer om ugen. Det er imidlertid en ordning, der ifølge tidligere ledende skolepsykolog i PPR-Avannaq ikke giver de ønskede resultater.

Anbefaling: Når elever har vanskeligheder i et fag (grønlandsk / matematik) skal de have intensiv kursus-undervisning i mange timer over en kortere periode. Det skal fx være 10

timers undervisning om ugen i 10 uger. En koncentreret og fokuseret undervisning giver resultater for eleven. Undervisning kan foregå som kursus i 3. eller 4. klasse.

Der er 2 grupper af elever med læse- og skrivevanskeligheder:

Der er stor forskel på, om vi taler om **læse- og skrivesvage** unge, eller vi taler om **ordblinde** unge:

- De læse- og skrivesvage unge er en gruppe mennesker, som ikke har fået lært at læse og skrive, så de kan klare sig i en uddannelse efter folkeskolen.
- De ordblinde børn og unge er en forholdsvis lille gruppe. De har så *alvorlige* vanskeligheder med at lære at læse og skrive, at det altid vil volde dem vanskeligheder. De skal gives mulighed for at kompensere for deres handicap.

Når unge mennesker forlader folkeskolen med for få kompetencer i læsning og skrivning kan årsagen ligge flere steder:

1. Undervisningen (undervisningen har ikke været rette mod elevens behov)
2. Eleven (eleven lærer langsomt, eleven kan ikke koncentrere sig, eleven har ikke har de nødvendige forudsætninger).

Det er skolens herunder lærerens ansvar, at eleverne udvikler sig. Det er læreren, der skal have 1) viden om undervisning, ligesom han skal have 2) viden om elevernes forudsætninger for læsning og 3) viden om selve læseprocessen.

Ad 1a. Skolen kan vente for længe med at gøre noget for eleverne læsning og skrivning. Lærerne kan tænke, "at eleverne nok skal lære at læse", "eleverne skal bare have tid, så lærer de at læse". Lærerne håber på, at eleverne lærer det af sig selv efterhånden. Det er imidlertid PPR's erfaring, at det gør de ikke! I folkeskolen sidder alt for ofte elever i 7., 8., og 9. klasse, som "gemmer sig" i klassen. Lærerne har gennem elevernes skoletid haft den opfattelse, at det er synd for eleven og lader eleverne være og kræver mindre af dem. Fænomenet findes alle vegne, men det er størst jo længere væk, vi kommer fra de større byer. Når eleverne går i de ældste klasser dropper de ud, eller skolen placerer dem i alternative klasser med en anden form for undervisning. Lærer og elever har givet op.

Ad 1b. Lærerne underviser, men mange lærere har ikke tilstrækkelige forudsætninger for at lave en god undervisning. De underviser alle elever i det samme – på samme tid og på samme måde. Det betyder, at undervisningen kun passer til nogle få elever, mens resten af eleverne ikke får noget udbytte deraf. Lærerne skal have mere viden og uddannelse.

Ad 1c. Lærerne følger lærebøgerne slavisk uden at stoppe op og vurdere arbejdet. Læreren bør gerne have overblik og kunne formidle på baggrund af bogens "diktat". Lærerne mangler uddannelse og efteruddannelse.

Ad 1d. Der foregår stadig megen undervisning i folkeskolen, hvor elevernes tid spildes på blandt andet afskrivning. Men lærerne ved ikke bedre. Lærerne skal have viden om, hvad der virker, - de skal uddannes bedre.

Ad 2a. Elever er ikke udviklet ens. Elever lærer forskelligt og i forskelligt tempo. Det er op til læreren at lave undervisning på denne baggrund. Læreren må fokusere positivt på de elever, som har vanskeligheder og som ikke gør de samme fremskridt som kammeraterne.

Spørgsmål 1. Hvad bliver der helt konkret gjort i folkeskolen for at hjælpe de læse- og skrivesvage unge?

Svar:

På mange skoler findes der holddeling (specialundervisning) som varetager opgaven at undervise elever med svage standpunkter i læsning og skrivning (og matematik). Det er faglæreren, der henviser eleverne til denne undervisning, som foregår uden for klassen i få timer om ugen.

Spørgsmål 1b. Er der forskel på indsatsen alt efter skolens beliggenhed. I bekræftende fald, hvordan påtænkes det at udjævne denne forskel?

Svar:

Ja, der er forskel på den indsats, som by- og bygdeskoler kan give. Fordi der er forskel på lærernes uddannelse på de forskellige skoler, er der også forskel på den mulighed for undervisning, som lærerne kan give. Denne forskel kan udjævnes ved at alle lærere, der underviser i læsning har en læreruddannelse. Dertil kommer, at der på hver skole bør være mindst én lærer (på store skoler gerne flere lærere), som har efteruddannelse med speciale inden for området læsning. Læreren kan være læsevejleder og have speciale i læsning.

Spørgsmål 2. Er der planer om at tage initiativer til at indføre egentlige ordblinde-tests for eleverne i folkeskolen for på den måde tidligt at kunne identificere problemet?

Svar:

Det handler om at give alle elever en struktureret og målrettet undervisning fra skolestarten i 1. klasse. Lærerne skal følge elevernes udvikling allerede i 1. klasse. Lærerne skal fokusere på de elever, som ikke udvikler sig som de øvrige i gruppen. De svage elever skal have målrettet undervisning så tidligt som muligt. Undervisningen skal foregå i klassen.

Det giver ikke mening (i første omgang) at undersøge, om eleverne er ordblinde. Fra forskning i andre lande ved man, at det er en meget lille procentdel af befolkningen, som er ordblinde.

Spørgsmål 3. Hvis man ser bort fra de 9 pladser på en kommende efterskole, hvilke konkrete ideer har man så ellers til at hjælpe denne udsatte gruppe af børn og unge?

Svar:

Som Demokraterne påpeger, er der en god mulighed for at give læseundervisning på både højskolerne og Piareersarfiit. Men det forudsætter, at der kommer til at foregå UN-

DERVISNING i læsning. Undervisningen skal gives af lærere med specialviden om læsning. Det vil være en oplagt mulighed ad denne vej at nå ud til de mange unge og voksne, som allerede har forladt folkeskolen. Det er ikke en nem opgave, idet de unge har lidt så mange nederlag i folkeskolen. Derfor skal lærerne have specialuddannelse for at kunne påtage sig opgave.

Men også i folkeskolen skal der gøres en indsats. Lærerne skal nøje følge elevernes læseudvikling gennem de tests, de har til rådighed. På baggrund af elevernes resultater skal der tilrettelægges målrettet undervisning med helt konkrete mål for udvikling af elevernes læsning og skrivning. Allerede fra 1. klasse skal læreren følge elevernes udvikling og målrette indsatsen, så alle elever får de bedste muligheder for at lære at læse og skrive.

Desuden skal der generelt i samfundet fokuseres på, at de voksne i institutionerne og forældrene i hjemmet så tidligt som muligt giver de små børn erfaringer med sprog og bøger. De voksne skal samtale med børnene. De voksne skal bruge sproget sammen med børnene, og de skal læse op for børnene. Ved at tilrettelægge et arbejde i vuggestuer og børnehaver kan der arbejdes målrettet på, at børnene erfarer de nødvendige forudsætninger forud for en egentlig læseundervisning. Det er velkendt, at de børn som lever i sprogfattige miljøer, får de største vanskeligheder i skolen.

Som svar på tidligere § 37 spørgsmål er anført, at Grønland har søgt og fået bevillet midler til afholdelse af en nordisk konference i Nuuk omkring tiltag for læse- og skrive-svage voksne.

Konferencen, som afholdes den 22. og 23. marts i Nuuk skal, som skrevet står, bruges som indspark til udviklingen af tilbud til læse- og skrive svage voksne i Grønland. Efter konferencen afholdes en ekstra konference, hvor de grønlandske deltagere skal udarbejde anbefalinger til Naalakkersuisut for fremtidige indsatser på området. Naalakkersuisut agter at bruge anbefalingerne til igangsættelse af initiativer for læse- og skrive-svage voksne.

Med venlig hilsen

Mimi Karlsen